

2. ביטוח זיקנה ושארים

א. כללי

קצבאות הזיקנה והשארים מהוות את הרובד הראשון של מערכת הפנסיה בישראל ומבטיחות הכנסה בסיסית לקשיש לאחר שפרש מחיי עבודה פעילים ולשאריו של מבוטח לאחר פטירתו. פנסיה מעבודה מהווה את הרובד השני של מערכת הפנסיה, ויחד עם קצבת הזיקנה והשארים הן נועדו להבטיח לאנשים בעת פרישה וזיקנה רמת חיים מינימלית סבירה (ראו פרק 4 [2], ביטוח זיקנה ושארים, הסקירה השנתית 2007).

קצבת הזיקנה משולמת לכל מבוטח באופן אוניברסלי וללא מבחן הכנסות (מעבודה ומהון) בגיל הזכאות (הגיל המוחלט) ובגיל הפרישה (הגיל המותנה) רק אם עמד במבחן הכנסות. עד יוני 2004, גיל הפרישה (המותנה) היה 60-64 לנשים ו-65-69 לגברים. באמצע 2004 הוחל ביישום חוק גיל הפרישה שבמסגרתו הועלה בהדרגה גיל הזכאות לקצבת זיקנה לגברים ולנשים: גיל הפרישה (המותנה) לקצבת זיקנה לגברים הועלה מ-65 ל-67, ולפיכך זכאותם בגילים 67-69 מותנית במבחן הכנסות. גיל הזכאות (המוחלט) לגברים לא השתנה. גיל הפרישה (המותנה) לנשים הועלה מ-60 ל-64 בשני שלבים: תחילה ל-62 ולאחר הפסקה של 3 שנים ל-64. גיל הזכאות (המוחלט) לנשים הועלה בהדרגה מ-65 ל-70.

בהתאם לחוק גיל הפרישה, במאי 2009 הושלם תהליך ההעלאה ההדרגתית של גיל הפרישה (המותנה) לגברים ל-67, והשלב הראשון של ההעלאה ההדרגתית של גיל הנשים: הפרישה (המותנה) ל-62 והזכאות (המוחלט) ל-67 (כולל גיל הזכאות לעקרות הבית)¹.

לקצבת הזיקנה הבסיסית משולמות תוספות בעבור בן/בת זוג וילדים, וכן תוספת ותק ותוספת דחיית קצבה. כמו כן, החל באפריל 2008 משולמת תוספת מיוחדת בעבור מבוטח שמלאו לו 80 שנה. תוספת הוותק משולמת לכל מי שהיה מבוטח יותר מ-10 שנים ושיעורה 2% מהקצבה לכל שנת ביטוח שמעבר ל-10 השנים הראשונות ולא יותר מ-50%. תוספת דחיית הקצבה מוענקת למי שדחה את קבלת הקצבה בטווח הגילים שבהם נערך מבחן הכנסות מעבודה או מהון (מהגיל המותנה ועד לגיל המוחלט), עקב השתכרות מעבודה. תוספת זו שיעורה 5% מהקצבה בעבור כל שנה של דחיית הקצבה. שיעור התוספת המיוחדת בעבור מבוטח שמלאו 80 שנה הוא 1% מ"הסכום הבסיסי".

קצבת שארם משולמת לשאריו של מבוטח או מבוטחת לאחר פטירתם. לקצבה הבסיסית

1 תהליך דחיית גיל הזכאות לקצבת זיקנה מפורט בסקירה של המוסד לביטוח לאומי לשנים 2002-2003.

משולמות תוספת בגין ילדים ותוספת ותק, והחל באפריל 2008 גם תוספת בעבור שאיר שמלאו לו 80 שנה כאמור לעיל. אלמן מוגדר כזכאי לקצבת שאירים כל עוד יש עמו ילדים או שהוא עומד במבחן הכנסות כנדרש בחוק.

השלמת הכנסה לקשישים ולשאירים משולמת למקבלי קצבאות זיקנה או שאירים חסרי הכנסה או שהכנסתם נמוכה, עד סכום הקצבה המוגדרת בחוק הבטחת הכנסה לאוכלוסייה זו ולפי הכללים המופיעים בחוק.²

גמלאות שלא לפי חוק הביטוח הלאומי - המוסד לביטוח לאומי משלם לזקנים ולשאירים שאינם זכאים לקצבה על פי חוק הביטוח הלאומי קצבאות מיוחדות, הממומנות במלואן בידי הממשלה.

זכאים לגמלאות אלה בעיקר עולים שביום עלייתם היו מעל גיל הפרישה (בהתאם לחוק גיל הפרישה), ולכן הם אינם מבוטחים על-פי חוק הביטוח הלאומי. שיעורי הקצבאות הבסיסיות המשולמים להם זהים לשיעורי הקצבה לפי חוק, והזכאות מותנית בדרך כלל במבחן הכנסות. לקצבאות אלה אין משולמת תוספת ותק ותוספת דחיית קצבה, אך החל באפריל 2008 משולמת כאמור תוספת בעבור זכאי שמלאו לו 80 שנה. השלמת ההכנסה המרבית למקבלי הקצבאות האלה שווה לזו המשולמת למקבלי הקצבאות לפי החוק. השינויים בגיל הזכאות לקצבה לפי חוק חלים גם על מקבלי קצבה שלא לפי חוק.

שירות הייעוץ לקשיש - במסגרת הביטוח הלאומי פועל מאז ראשית שנות השבעים שירות הייעוץ לקשיש על בסיס פעילות התנדבות של קשישים לתמיכה בקשישים אחרים. השירות הוא חלק מפעילות המוסד בקהילה ומהווה נדבך נוסף על פעילות הקרנות בפיתוח שירותים לאוכלוסיות מגוונות בחברה בישראל. תיאור שירות הייעוץ לקשיש על יעדיו ופעילותו המגוונות מפורט בסקירה השנתית של המוסד לביטוח לאומי לשנת 2005. בשנת 2009 פעלו במסגרת השירות כ-4,500 מתנדבים והתקיימו כ-305 אלף ביקורי בית אצל קשישים. השירות טיפל בכ-103 אלף פניות לייעוץ.

ב. שינויים בשיעורי קצבאות זיקנה ושאירים

קצבאות זיקנה ושאירים - בחוק ההתייעלות הכלכלית לשנת 2009 נקבע שקצבאות הזיקנה והשאירים הבסיסיות יגדלו בהדרגה עד שנת 2011 בשיעור של כ-7.3%. הקצבאות יגדלו

2 מתוספת השלמת הכנסה מופחתת החל במארכ 2008 הכנסה מעבודה הגבוהה מ-20% מהסכום הבסיסי (ליחיד) או 24% (לזוג) והכנסה מפנסיה הגבוהה מ-13% מהסכום הבסיסי (ליחיד) או 20.5% (לזוג). הכנסה מעבודה הגבוהה מסכומים אלה מופחתת בשיעור 60% בלבד; הכנסה מפנסיה הגבוהה מסכומים אלה מנוכה במלואה; הכנסה ממקורות אחרים, לרבות קצבאות הזיקנה והשאירים והכנסות מהון, מופחתות במלואן מתוספת השלמת הכנסה מהשקל הראשון, ללא פטור כלשהו.

בשיעור אחיד כך שיישמר הפער (בשיעור של 1% מהסכום הבסיסי) בין הקצבאות למי שטרם מלאו לו 80 שנה לבין מי שכבר מלאו לו 80.

באוגוסט 2009 עמדה הקצבה ליחיד על 17% מהסכום הבסיסי, בינואר 2010 היא גדלה ל-17.35% ובינואר 2011 היא תעמוד על 17.7% מהסכום הבסיסי. הקצבאות לשאר הרכבי המשפחה גדלות אף הן בהתאם.

גידול זה בשיעור הקצבה מתווסף לגידול בשיעורי הקצבה בשנים האחרונות. ביולי 2006 עלתה הגמלה מ-16% מהסכום הבסיסי ל-16.2%, באפריל 2008 מ-16.2% ל-16.5% ועוד תוספת של 1% מהסכום הבסיסי למי שמלאו לו 80 שנה. ב-2009 היה שיעור הגידול בקצבאות הזיקנה והשאירים בכ-0.3%. בינואר 2011 תושלם התוספת ל-0.7%.

קצבאות זיקנה ושארים לרבות השלמת הכנסה גדלו אף הן בהתאם לגידול בקצבה הבסיסית. בנוסף החל בחודש אוגוסט 2009 נוספה קבוצת גיל של בני 70-79 ושולמה להם תוספת בסכום של כ-120 ש"ח ליחיד וכ-180 ש"ח למי שיש עמו תלויים (תוספת זו כוללת גם את הגידול בקצבה הבסיסית). לבני 80 ויותר שולמה תוספת בסכום של 75 ש"ח ליחיד ו-107 ש"ח למי שיש עמו תלויים. מ-2010 שיעור הקצבה הכוללת השלמת הכנסה יגדל בהתאם לגידול בקצבה הבסיסית.

הקצבה ליחיד הזכאי להשלמת הכנסה היתה מאוגוסט 2009 29.4% מהסכום הבסיסי למי שטרם מלאו לו 70, 30.3% לבני 70-79 ו-31.7% למי שמלאו לו 80 שנה.

יש לציין שהגדלת שיעורי הקצבה הכוללת השלמת הכנסה מתווספת לגידול בשיעורי קצבה זו שחלו בשנים האחרונות. הקצבה ליחיד שהיתה 25% מהסכום הבסיסי עד יוני 2005 גדלה ל-27.3% ביולי 2005, ל-28.5% ביולי 2006 ול-28.8% באפריל 2008. שיעורה למי שמלאו 80 שנה היה עד אוגוסט 2009 30.8% מהסכום הבסיסי.

ג. מקבלי קצבאות זיקנה ושארים

בשנת 2009 שילם המוסד לביטוח לאומי קצבאות זיקנה לפי חוק הביטוח הלאומי וקצבאות זיקנה מיוחדות לכ-642.5 אלף קשישים, וכן קצבאות לכ-104.4 אלף שאירים במוצק בחודש. עם מקבלי קצבאות הזיקנה נמנו בדצמבר 2009 כ-89.2 אלף קשישים שקיבלו קצבת זיקנה מלאה ומחצית קצבת שאירים (סעיף ה' להלן) וכ-31.4 אלף קשישים נכים שקיבלו השלמה לקצבת נכות (סעיף ו' להלן). מספר המקבלים קצבת זיקנה לפי חוק הביטוח הלאומי גדל ב-2009 בכ-2.8% ומספר המקבלים קצבת שאירים בלבד ירד בשיעור 0.5%.

לוח 1

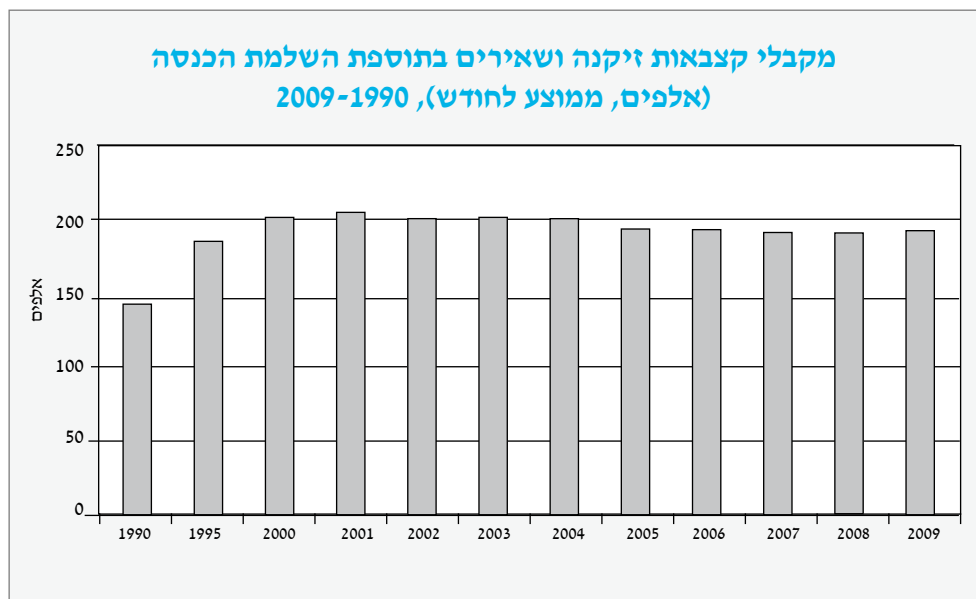
**מקבלי קצבאות זיקנה ושאירים לפי סוג הקצבה ובסיס החוק (ממוצע לחודש),
2009-2007**

שיעור גידול שנתי			מספר המקבלים (ממוצע)			
2009	2008	2007	2009	2008	2007	
1.5	0.9	0.2	746,901	735,796	728,891	סך הכול
						זיקנה
1.8	1.2	0.2	642,533	630,904	623,692	סך הכול
2.8	2.0	1.0	570,854	555,507	544,631	לפי חוק הבי"ל
-4.9	-4.6	-4.8	71,680	75,397	79,061	לא לפי חוק הבי"ל
						שאירים
-0.5	-0.3	0.0	104,367	104,892	105,199	סך הכול
-0.5	-0.3	0.0	103,884	104,378	104,659	לפי חוק הבי"ל
-6.2	-4.8	-3.2	483	514	540	לא לפי חוק הבי"ל

מספר המקבלים קצבאות מיוחדות הוסיף לרדת בשנת 2009 בשיעור של 4.9%, זאת לאחר ירידה של 4.6% ב-2008. חלקם של מקבלי הקצבאות המיוחדות בכלל המקבלים קצבאות זיקנה גדל מ-8.4% ב-1990 ל-18.7% ב-1996. מ-1997 ירד שיעור זה בהדרגה עד ל-9.7% בשנת 2009. התפתחות זו באה בהמשך למגמה של האטה בקצב הגידול של אוכלוסייה זו מהמחצית השנייה של שנות התשעים. מגמות אלו הן פועל יוצא של הירידה במספר העולים בגיל מבוגר לישראל ושל התמותה בקרב הקשישים העולים. בשל ממדי העלייה המצומצמים, אוכלוסייה זו למעשה תלך ותקטן בהיקפה בחלוף השנים. סך כל המקבלים קצבאות זיקנה לפי חוק הביטוח הלאומי ושלא לפיו גדל ב-2009 ב-1.8%, ומספרם של כל המקבלים קצבאות זיקנה ושאירים גדל בשיעור של 1.5%.

ד. מקבלי קצבאות זיקנה ושאירים בתוספת השלמת הכנסה

מקבלי קצבאות זיקנה ושאירים, שאין להם מקורות הכנסה נוספים או שהכנסתם ממקורות נוספים נמוכה ביותר, זכאים לקבל השלמה לקצבתם מכוח חוק הבטחת הכנסה. מספר המקבלים השלמת הכנסה בשנים 1990-2001 גדל בהתמדה בעקבות הצטרפות של עולים חדשים רבים למערכת, אך אחר כך הוא ירד בהדרגה (תרשים 1), בעיקר כתוצאה של הירידה במספר העולים המקבלים קצבאות מיוחדות.

לוח 2 מציג את אחוז המקבלים תוספת השלמת הכנסה לפי סוג הקצבה ומספר התלויים (שעל פיו נקבעת רמת הקצבה) בדצמבר 2009. אחוז הזכאים להשלמת הכנסה מקרב כלל מקבלי קצבאות זיקנה ושארים בדצמבר 2009, הגיע ל-25.1% לעומת 25.5% בדצמבר 2008. אחוז המקבלים השלמת הכנסה בקרב מקבלי קצבת זיקנה לפי חוק עלה במעט והגיע ל-16.1%, ובקרב מקבלי קצבת שאירים לפי חוק הוא ירד והגיע ל-27.7%. אחוז מקבלי השלמת הכנסה היה גבוה ביותר בקרב מקבלי קצבאות זיקנה ושארים שלא לפי חוק הביטוח הלאומי, שעימם נמנים בעיקר העולים החדשים: 95.1% ממקבלי קצבת זיקנה אלה ו-71.3% ממקבלי קצבת שאירים אלה בדצמבר 2009 היו זכאים להשלמת הכנסה. קצבאות זיקנה ושארים המשולמות שלא לפי חוק הביטוח הלאומי מותנות במבחן הכנסות ולכן אין זה מפתיע ששיעור הזכאים להשלמת הכנסה בקרב המקבלים אותן גבוה מאוד.

יש לציין שבשנים 2006-2000 ירד שיעור מקבלי קצבת השלמת הכנסה בקרב מקבלי קצבת זיקנה לפי חוק הביטוח הלאומי (לוח 3). הגידול המתמשך בשיעור הקצבה הכוללת השלמת הכנסה (סעיף ב' לעיל) לקבוצות הגיל השונות תרם לעלייה בשיעור הזכאים לקצבה זו מ-2006. הנתונים המצטברים מלמדים כי בשנים שבהן חל גידול בקצבה בלט הגידול בשיעור הזכאים לה.

לוח 2

מקבלי קצבאות זיקנה ושאיירים לפי סוג הקצבה ומספר התלויים*
דצמבר 2009

שלושה תלויים ויותר	שני תלויים	תלוי אחד	ללא תלויים	סך הכול	סוג הקצבה
4,181	5,844	69,954	670,537	750,518	קצבת זיקנה ושאיירים - סך הכול
24.7	23.9	47.8	22.8	25.1	% המקבלים השלמת הכנסה
1,010	1,860	47,161	526,224	576,255	קצבת זיקנה לפי חוק הבי"ל
53.2	34.8	39.4	13.9	16.1	% המקבלים השלמת הכנסה
236	232	14,999	54,609	70,076	קצבת זיקנה שלא לפי חוק הבי"ל
95.8	89.2	91.2	96.2	95.1	% המקבלים השלמת הכנסה
2,919	3,736	7,746	89,319	103,720	קצבת שאיירים לפי חוק הבי"ל
8.9	14.2	15.0	30.0	27.7	% המקבלים השלמת הכנסה
12	8	33	385	467	קצבת שאיירים שלא לפי חוק הבי"ל
66.7	50.0	68.8	72.7	71.3	% המקבלים השלמת הכנסה

* כולל בן זוג ו/או ילדים בזיקנה וילדים בשאיירים.

לוח 3

מקבלי קצבאות זיקנה לפי חוק הביטוח הלאומי עם השלמת הכנסה
(ממוצע לחודש), 2009-2000

שיעור מקבלי השלמת הכנסה	מתוכם מקבלי השלמת הכנסה	מקבלי קצבת זיקנה לפי חוק הבי"ל	שנה
16.5	74,896	454,532	2000
16.4	77,549	472,760	2001
16.2	79,671	491,250	2002
15.8	80,501	510,778	2003
15.4	81,271	527,363	2004
15.4	81,288	528,273	2005
15.6	84,127	539,265	2006
15.8	85,817	544,630	2007
15.8	88,011	555,508	2008
16.0	91,139	570,854	2009

ה. מקבלי קצבת זיקנה ומחצית קצבת שאירים

מבין מקבלי קצבאות זיקנה ושארים יש המקבלים את שני סוגי הגמלה - זיקנה ושארים (להלן "שתי הקצבאות"). קצבת הזיקנה משולמת מכוח הביטוח של המבוטח בזיקנה, ואילו קצבת השארים מכוח ביטוחו של בן הזוג בשארים. ללא קשר לאיזו קצבה היתה הזכאות הראשונית, מי שזכאי לשתי הקצבאות מקבל את מלוא קצבת הזיקנה שהוא זכאי לה וכן מחצית מקצבת השארים שהוא זכאי לה. לשתי הקצבאות זכאים רק מקבלי קצבה לפי חוק. מקבלי קצבה שלא לפי חוק מקבלים את קצבתם מכוח הסכם ולא מכוח זכויות ביטוח בענף זיקנה ושארים.

בדצמבר 2009 היו זכאים לשתי הקצבאות 89,217 אלמנות ואלמנים, בהם 94.5% נשים (לוח 4), המהוות כ-14.6% ממקבלי קצבת זיקנה לפי חוק. שיעורן הגבוה של נשים בקרב מקבלי שתי הקצבאות אינו מפתיע ולכך כמה סיבות. הסיבה הראשונה היא שאחוז הגברים המבוטחים גבוה מאחוז הנשים המבוטחות: רק נשים המבוטחות כעובדות מקנות ביטוח לבן זוגן בקצבת שאירים (עקרות הבית אינן מקנות כלל זכאות לביטוח לבני זוגן), בעוד שהגברים מקנים כולם זכאות לביטוח לבנות זוגם. הסיבה השנייה היא שהזכות לקצבת שאירים לגבר אלמן ללא ילדים תלויה במבחן הכנסות. הסיבה השלישית היא שנשים נישאות בדרך כלל לגברים מבוגרים מהן, ותוחלת החיים שלהן גבוהה מזו של הגברים. משום כך נפוץ יותר המצב שבו הנשים הן הזכאיות לשתי הקצבאות.

בדצמבר 2009 היתה הרמה הממוצעת של שתי הקצבאות יחד 2,641 ש"ח, כשליש ממנה היא קצבת שאירים. רמת שתי הקצבאות הממוצעת שהגברים זכאים לה גבוהה יותר מאשר קצבתן של הנשים, משום שקצבת הזיקנה שלהם גבוהה יותר עקב תוספת ותק גבוהה יותר ועקב תוספת דחיית פרישה. כצפוי, שיעור מקבלי השלמת הכנסה בקרב מקבלי שתי הקצבאות אינו גבוה - 7.5% בלבד, מאחר שסכום שתי הקצבאות לכשעצמו גבוה בדרך כלל מסכום הקצבה עם השלמת הכנסה. שיעור הגברים מקבלי השלמת הכנסה כפול משיעור הנשים משום שאלמנים עמדו במבחן הכנסות לצורך זכאותם לקצבת השארים לעומת האלמנות הפטורות ממנו. זאת ועוד, נשים זכאיות בדרך כלל לקצבת שאירים בסכום הגבוה יותר משל הגברים (909 ש"ח לעומת 781 ש"ח), עקב מספר שנות ותק גדול יותר שצברו גברים בני זוגן.

גילם הממוצע של מקבלי שתי הקצבאות גבוה מגיל כלל הזכאים לקצבת זיקנה לפי חוק. הגיל הממוצע לגברים הוא 79.7 שנים לעומת 76.3 בקרב כלל המקבלים קצבת זקנה לפי חוק, ואילו בקרב הנשים - 77.6 לעומת 72.5, בהתאמה.

לוח 4

מקבלי שתי הקצבות לפי מין, דצמבר 2009

נשים	גברים	סך הכול	
84,272	4,945	89,217	מספר מקבלים
7.2	13.8	7.5	אחוז מקבלי השלמת הכנסה
2,635	2,743	2,641	קצבה ממוצעת (ש"ח)
909	781	902	מזה: חצי שאירים (ש"ח)
77.6	79.7	77.7	גיל ממוצע

1. מקבלי קצבת זיקנה לנכה

קצבת נכות מהמוסד לביטוח לאומי משולמת לנכה עד הגיעו לגיל הפרישה, ולאחריו משולמת לו קצבת זיקנה. בעקבות תיקוני החקיקה לשיפור מערך הגמלאות לנכים, שהתקבלו בשנת 2002, קצבת הזיקנה המשולמת לקשיש נכה שהגיע לגיל פרישה לאחר 1.1.2002 היא בגובה קצבת הנכות שלו, לרבות "קצבה חודשית נוספת" (ראו פרק נכות), ששולמה לו לפני שהגיע לגיל הפרישה. קצבה חודשית נוספת משולמת לנכה שדרגת נכותו הרפואית 50% לפחות ודרגת אי כושרו להשתכר 75% לפחות, ונעה בין 224 ל-331 ש"ח לחודש כיום, בהתאם לאחוז הנכות הרפואית. במעבר לקצבת זיקנה הנכה מקבל למעשה סכום השלמה לקצבת נכות ו"קצבה חודשית נוספת", אם הוא זכאי לה, נוסף על קצבת הזיקנה.

בדצמבר 2009 כ-31,425 קשישים נכים קיבלו קצבת זיקנה עם השלמה לנכות או קצבה חודשית נוספת, כ-47% מהם נשים (לוח 5). כ-84.3% מהקשישים הנכים קיבלו גם קצבה חודשית נוספת. הרמה הממוצעת של קצבת הזיקנה של הקשישים הנכים היתה בדצמבר 2009 כ-2,511 ש"ח, כחמישית ממנה השלמה לקצבת נכות הכוללת קצבה חודשית נוספת. כרבע, 24.5%, מהמקבלים השלמה לנכות או קצבה חודשית נוספת לנכה היו זכאים גם להשלמת הכנסה, כששיעור הגברים והנשים הזכאים להשלמת הכנסה דומה.

לוח 5

מאפייני מקבלי קצבת זיקנה לנכה לפי מין, דצמבר 2009

נשים	גברים	סך הכול	
14,793	16,632	31,425	סך כל המקבלים
12,149	14,327	26,479	מזה: מקבלים קצבה חודשית נוספת
2,415	2,599	2,511	קצבה ממוצעת (ש"ח)
588	490	536	מזה: השלמה לנכות וקצבה חודשית נוספת (ש"ח)
65.3	70.5	68.0	גיל ממוצע

ז. תוספת ותק

תוספת ותק לקצבת הזיקנה מוענקת לקשישים שהיו מבוטחים בביטוח הלאומי יותר מעשר שנים. שיעורה 2% מקצבת הזיקנה הבסיסית לכל שנת ביטוח הנוספת על עשר שנות הביטוח הראשונות ולא יותר מ-50% מהקצבה. לוח 6 מראה כי בשנת 2009 הוסיף לגדול אחוז הנשים ששולמה להן תוספת ותק והגיע ל-72.6%, ואחוז הגברים ששולמה להם תוספת זו עלה אף הוא ל-93.1% וחזר לשיעור ששרר ב-2004 לאחר ששלוש שנים הוא נותר יציב. תוספת הוותק הממוצעת ששולמה למקבל קצבה לפי חוק הביטוח הלאומי עלתה אף היא, מ-29.4% מן הקצבה הבסיסית ב-2008 ל-29.7% ממנה ב-2009 (שיעור תוספת הוותק הממוצעת המשולמת למי שזכאי לתוספת זו הוא 36.7%). כלומר, אחוז המקבלים תוספת ותק עלה, ומספר השנים הממוצע שבעבורן משולמת התוספת גדל אף הוא. התוספת הממוצעת שקיבלו הגברים היתה כמעט כפולה מהתוספת שקיבלו הנשים - 41.2% לעומת 21.8% בלבד, בהתאמה (שיעור תוספת הוותק הממוצעת המשולמת למי שזכאי לתוספת זו הוא 44.2% ו-30.1% בהתאמה).

אחוז הגברים והנשים שקיבלו תוספת ותק בקרב הזכאים החדשים עלה בין 2008 ל-2009 מ-94.4% ל-96.8% בגברים, ומ-77.7% ל-83.2% בנשים, והוא תוצאה של הגידול בשיעורי התעסוקה של נשים, עליית הוותק של עולות בארץ ועוד. אחוזים אלה היו גבוהים מאחוז הגברים והנשים שקיבלו תוספת זו בכלל האוכלוסייה. תוספת הוותק הממוצעת ששולמה לזכאים החדשים ב-2009 עלתה בקרב נשים וגברים כאחד לאחר ירידה בשנה הקודמת, והפער בתוספת זו בין שני המינים נותר גדול: 43.1% לגברים ו-26.6% לנשים. עם הגידול בשיעור ההשתתפות של נשים בכוח העבודה והמשך העלאת גיל הפרישה, צפוי גידול באחוז הנשים שיקבלו תוספת ותק, בייחוד תוספת ותק מרבית, וגידול בתוספת הוותק הממוצעת.

למקבלי קצבת שאירים מוענקת תוספת הוותק שהמנוח היה זכאי לה. מרבית מקבלי קצבת שאירים, 85.3%, זכאים לתוספת זו וכצפוי שיעור הנשים המקבלות תוספת ותק שצבר בן זוגן המנוח גבוה יותר משיעור הגברים המקבלים תוספת זו, 88.0% לעומת 49.6% בהתאמה. גם הפער בין תוספת הוותק הממוצעת שלה זכאים הגברים והנשים גדול מאוד. בקרב מקבלי התוספת, נשים מקבלות תוספת של 36.0% בעוד גברים זכאים רק ל-19.7%. התוספת הממוצעת בקרב כלל מקבלי קצבת שאירים עומדת על 30.2% בעוד שמקבלי התוספת זכאים לתוספת של 35.3% בממוצע, כלומר תוספת בעבור 16.7 שנים מעבר לעשר שנות הביטוח הראשונות.

לוח 6

מקבלי קצבאות זיקנה לפי חוק הביטוח הלאומי, לפי שיעור מקבלי תוספת ותק
ודחיית קצבה ושיעור התוספת הממוצעת (אחוזים וממוצעים)
(דצמבר) 2009-2003

תוספת ממוצעת למקבל קצבה			אחוז המקבלים תוספת*			שנה
נשים	גברים	סך הכול	נשים	גברים	סך הכול	
תוספת ותק						
19.0	40.4	28.4	68.1	93.2	79.1	2003
24.0	38.9	31.2	70.6	90.1	80.0	**2003
19.6	40.6	28.7	68.8	93.1	79.4	2004
24.5	40.5	32.1	73.9	92.1	82.6	**2004
20.0	40.6	28.8	69.3	93.0	79.5	2005
24.6	38.8	31.2	73.4	91.5	81.9	**2005
20.4	40.8	29.1	70.0	92.9	79.8	2006
25.0	39.8	32.0	76.5	92.9	84.2	**2006
20.8	44.0	29.4	70.8	92.9	80.1	2007
25.2	41.0	31.6	78.0	94.4	85.7	**2007
21.3	41.0	29.4	71.5	92.9	80.4	2008
24.6	39.3	29.9	77.7	94.4	83.7	**2008
21.8	41.2	29.7	72.6	93.1	80.1	2009
26.6	43.1	32.9	83.2	96.8	88.4	**2009
תוספת דחיית קצבה						
2.2	2.4	2.3	13.0	14.6	13.7	2003
2.5	1.6	2.1	15.0	9.4	12.3	**2003
2.2	2.4	2.3	13.1	14.5	13.7	2004
1.9	2.0	2.0	11.5	11.4	11.4	**2004
2.2	2.4	2.3	13.1	14.5	13.7	2005
2.1	2.6	2.3	12.2	14.3	13.2	**2005
2.2	2.5	2.3	13.1	14.5	13.7	2006
2.0	2.8	2.4	10.7	14.7	12.6	**2006
2.2	2.4	2.3	12.9	14.4	13.5	2007
2.6	2.5	2.0	8.4	13.2	10.4	**2007
2.2	2.5	2.3	12.8	14.6	13.5	2008
1.9	3.6	2.5	9.6	18.5	12.8	**2008
2.2	2.5	2.3	12.7	14.8	13.5	2009
2.0	3.3	2.5	10.5	19.2	13.8	**2009

* כלל המקבלים.
** המצטרפים החדשים.

ח. תוספת דחיית קצבה

קצבת הזיקנה בטווח הגילאים שבין גיל הפרישה לגיל הזכאות מותנית במבחן הכנסות. יחיד שהכנסתו מעבודה אינה עולה על 57% מהשכר הממוצע זכאי לגמלה מלאה (לזוג - 76% מהשכר הממוצע). על כל שקל נוסף מנוכים מקצבת הזיקנה 60 אג' עד לאיפוס הקצבה. מי שהכנסתו גבוהה יותר אינו זכאי לקצבה ויקבל תוספת דחיית פרישה בשיעור 5% מהקצבה הבסיסית לכל שנה. מי שזכאי לקצבה מופחתת רשאי לבחור שלא לקבל את הקצבה ויהיה זכאי לתוספת דחיית פרישה. תוספת זו משמעותית פחות מתוספת הוותק, הן מבחינת מספר מקבליה והן מבחינת שיעורה.

אחוז הגברים שקיבלו בשנת 2009 תוספת דחיית קצבה הוסיף לעלות ל-14.8%, ואחוז הנשים שקיבלו תוספת זו הוסיף לרדת במעט, ל-12.7%. אחוז הגברים והנשים בקרב המצטרפים החדשים בשנת 2009 שקיבלו תוספת זו עלה והגיע לכ-19.2% ו-10.5%, בהתאמה. התוספת הממוצעת ששולמה למקבל קצבה ב-2009 נותרה יציבה: 2.5% לגברים ו-2.2% לנשים. לנשים נותר שיעור התוספת הממוצעת ללא שינוי מאז 2003. התוספת הממוצעת למקבלים תוספת זו היתה 17%, כלומר דחיית פרישה ממוצעת של 3.4 שנים. התוספת ששולמה לכלל המצטרפים החדשים בגין דחיית הקצבה ב-2009 היתה גבוהה קצת יותר מהתוספת ששולמה לכלל המקבלים, 2.5% לעומת 2.3%, בהתאמה. עם זאת, בשנת 2009 חלה ירידה בשיעור התוספת הממוצעת ששולמה לגברים המצטרפים החדשים ועלייה מעטה בקרב הנשים לעומת השנה הקודמת. בשנת 2008 חלה עלייה בשיעור תוספת זו בקרב הגברים המצטרפים החדשים וירידה בקרב המצטרפות החדשות בהשוואה ל-2007. גם תוספת זו גבוהה יותר בממוצע בקרב מקבלי התוספת החדשים מאשר בקרב כלל מקבלי התוספת - 18.0% לעומת 17%. מכאן שפורשים חדשים עובדים קצת יותר שנים מעבר לגיל הפרישה מאשר כלל המקבלים.

בעקבות חוק גיל הפרישה צפוי כי שיעור התוספת בקרב הנשים יגדל בעתיד, כיוון שמספר השנים שהן יכולות לדחות את הפרישה יגדל ל-6 שנים במועד השלמת התהליך של העלאת גיל הפרישה שלהן ל-64 שנה וגיל הזכאות ל-70 שנה, לעומת 5 שנים עד תחילת החלת החוק.

ט. רמת הקצבאות

בשנת 2009 עלו קצבאות זיקנה ושארים הבסיסיות (ליחיד עד גיל 80 ללא השלמת הכנסה) בשיעור של 2.9% ריאלית, לאחר שבשנה שעברה קצבת הזיקנה ירדה וקצבת השארים עלתה באופן זניח. הגידול הריאלי בקצבאות נובע מעדכון הקצבאות בהתאם לעליית המחירים בשיעור של 4.5% בינואר 2009 וגידול נוסף של כ-3% בשיעורי הקצבה הבסיסיים שחל באוגוסט אותה שנה (ראו סעיף ב' לעיל) ואשר משפיעים באופן יחסי על הגידול השנתי בקצבה. לעומת זאת, שיעור הגידול במחירים היה 3.3% בלבד. גם קצבאות זיקנה ושארים עם השלמת הכנסה

עלו ריאלית בשנת 2009 בשיעור של 2.3% ליחיד שטרם מלאו לו 70, לאחר שירדו בשנה שלפני כן. העלייה בשתי קבוצות הגיל האחרות אף גדולה יותר עקב הגדלה נוספת באוגוסט 2009 כמפורט לעיל (3.6%-ו-4.4% לבני 70-79 ולבני 80 ויותר בהתאמה).

לוח 7

סכום* קצבת זיקנה ושאירים בסיסית לפי הרכבי משפחה נבחרים, 2009-2002

אלמנה עם 2 ילדים**		זוג		יחיד		שנה
אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2009 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2009 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2009 (ש"ח)	
30.8	2,436	23.3	1,848	15.6	1,233	2002
31.5	2,416	23.4	1,796	15.6	1,196	2003
30.6	2,425	22.8	1,803	15.2	1,202	2004
30.2	2,416	22.8	1,827	15.2	1,217	2005
29.9	2,424	23.0	1,862	15.3	1,242	2006
29.5	2,428	22.8	1,878	15.2	1,252	2007
29.5	2,414	22.9	1,874	15.2	1,248	2008
		23.9	1,951	15.9	1,305	2008 - זכאי שמלאו לו 80 שנה
31.2	2,480	24.2	1,928	16.1	1,284	2009
		25.2	2,005	17.1	2,563	2009 - זכאי שמלאו לו 80 שנה

* לאחר ההפחתה שהונהגה בקצבת הזיקנה במהלך התקופה יולי 2002 עד יוני 2006.
 ** לא כולל קצבאות ילדים.

י. היקף התשלומים

ב-2009 גדל סכום התשלומים של ענף זיקנה ושאירים (ללא הוצאות מינהל) במחירים קבועים בשיעור של 4.7%. תשלומי הגמלאות שלפי חוק הביטוח הלאומי עלו ריאלית בשיעור של 6.2% ותשלומי הגמלאות שלא לפי חוק הביטוח הלאומי ירדו ריאלית בשיעור של 4.1%. חלקם של תשלומי הגמלאות שלא על-פי חוק (הכוללים גם את תשלומי קצבאות השלמת הכנסה למקבלים קצבה לפי חוק הביטוח הלאומי) בכלל תשלומי קצבאות הזיקנה והשאירים הגיעו ב-2009 ל-18.3%. סך כל התשלומים לקצבאות הביטוח הלאומי ב-2009 (ללא הוצאות מינהל) גדל ריאלית בשיעור של 7.5%, שהיה גבוה יותר משיעור הגידול בתשלומי ענף זיקנה ושאירים. לפיכך חלקם של תשלומי ענף זיקנה ושאירים בתשלומי המוסד בשנת 2009 ירד ל-36.7% לאחר שהיה 37.7% בשנה הקודמת.

פרק 4 : פעילות ומגמות בתחומי הגמלאות - ביטוח זקנה ושארים

לוח 8

תשלומי קצבאות בענף זיקנה ושארים (ללא הוצאות מינהל), 2009-2004

2009	2008	2007	2006	2005	2004	סוג הקצבה
מחירים שוטפים (במיליוני ש"ח)						
19,931	18,425	17,461	17,165	16,257	15,780	סך כל התשלומים
16,284	14,842	13,920	13,628	12,910	12,615	לפי חוק הבייל
3,647	3,583	3,541	3,537	3,347	3,165	שלא לפי חוק הבייל
מחירי 2009 (במיליוני ₪)						
19,931	19,037	18,867	18,648	18,030	17,730	סך כל התשלומים
16,284	15,335	15,041	14,806	14,319	14,173	לפי חוק הבייל
3,647	3,702	3,826	3,842	3,711	3,556	שלא לפי חוק הבייל

תיבה —

אמנות בינלאומיות לביטחון סוציאלי במוסד לביטוח לאומי¹

אין זה נדיר כיום שאנשים עוברים ממדינה למדינה לתקופות קצרות או ממושכות ועל כן יש לדאוג להבטחת הביטחון הסוציאלי שלהם. במקרה של מדינת ישראל יש להתחשב במיוחד בעובדה שחלק ניכר מהאוכלוסייה בה עלה ממדינות אחרות.

במדינות רבות הזכאות לגמלה מותנית בתשלום דמי ביטוח ובתקופת אכשרה (פרק זמן מינימלי שבו אדם חייב להיות מבוטח). המעבר למדינה אחרת קוטע את תשלום דמי הביטוח ואת צבירת תקופת האכשרה ולכן פוגע במקרים מסוימים בזכאות עד כדי אי קבלת גמלה. זאת ועוד: יש מקרים שבהם המעבר למדינה אחרת גורם לתשלום דמי ביטוח ביותר ממדינה אחת. כדי למצוא פתרון למצב זה חותמות מדינות על אמנה בינלאומית.

מהי אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי?

אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי היא הסכם בין שתי מדינות אשר מבטיח ומסדיר זכויות וחובות בנושא ביטחון סוציאלי של אוכלוסיות שעברו ממדינה למדינה באופן זמני או קבוע. באמנה מתחייבות המדינות להכיר בתקופות עבודה במדינה אחרת, לצרף את הזכויות שנצברו במדינה אחת לזכויות במדינה האחרת, למנוע תשלום כפול של דמי ביטוח ולשלם למבוטחים את זכויותיהם אף אם נקבע בחוקיהן של מדינות אלה כי יש להפסיק את הגמלה למבוטחים שעזבו אותן. יש מקרים שבהם ללא האמנות הבינלאומיות עלול הפרט שלא לקבל זכויות סוציאליות אף לא ממדינה אחת. האמנה נועדה לדאוג לפרטים שלולא קיומה לא היו זכאים לקצבאות כלל או היו מפסידים זכויות בגין תקופות שבהן שולמו דמי ביטוח. כלומר, מטרת האמנות היא לבטא את אחריות המדינה בשמירת הזכויות הסוציאליות של הפרט.

סעיף 374 לחוק הביטוח הלאומי מסמך את שר הרווחה, באישור של ועדת העבודה והרווחה, להתקין תקנות לביצוע ההסכם אף אם הוא אינו עולה בקנה אחד עם חוק הביטוח הלאומי, וזאת כדי להחיל זכויות או חובות על תושבי מדינת ישראל או על תושבי אותה רשות שעימה נכרתה האמנה.

עקרונות האמנות

לאמנות ארבעה עקרונות בסיסיים: שוויון דין בין נתינים ממדינה אחת לאזרחיה של מדינה אחרת; קביעת התחיקה המוסמכת אשר תחול על מבוטחים הניידים בין שתי מדינות; יצוא קצבאות; שמירת זכויות.

1 נכתב בידי חיה פאר מהאגף לקשרי חוץ, ד"ר גבריאלה היילברון ממינהל המחקר והתכנון ועו"ד יעקב ששפורטה, הממונה על האמנות בלשכה המשפטית.

○ שוויון דין

האמנה מבטיחה כי כל אדם אשר האמנה חלה עליו, יזכה לאותם תנאים וזכויות שזכאים להם אזרחי ותושבי המדינה שאליה עבר באותם ענפים אשר נכללו באמנה.

○ קביעת התחיקה המוסמכת

האמנות נוגעות לשלושה סוגי עובדים: עובדים היוצאים ביוזמתם באופן זמני למדינה אחרת; עובדים הנשלחים בידי המעסיק לביצוע משימה זמנית במדינה אחרת (עובדים מוצבים); ועובדים בשירות המדינה, בחברות הובלה, בכלי שיט ובחברות תעופה.

כאמור, ניידות עובדים ממדינה למדינה מטילה נטל כפול של חיוב בדמי ביטוח הן על העובד והן על המעסיק. ככל מס זה אינו מוביל בהכרח לצבירת זכויות בהתאם. האמנה קובעת את התחיקה המוסמכת היחידה שהעובד והמעביד יהיו כפופים לה כדי למנוע כפל תשלומי דמי ביטוח.

○ יצוא קצבאות

האמנות מאפשרות לייצא קצבאות לזכאי השוהה במדינה אחרת גם אם החוק במדינות אלה אינו מאפשר זאת. עיקרון זה מאפשר מיצוי זכויות. בישראל, בנוסף, אמנות אלה מעודדות עלייה ומקלות על קופת הציבור בכך שהן מונעות כניסה של חלק מהאנשים למערכת הבטחת הכנסה או מזונות, כיוון שלולא קצבאות אלה הם היו זקוקים לתמיכה של מינימום קיום.

○ שמירת זכויות

שמירת זכויות מונעת קטיעת רצף הזכויות המובילות לתשלום גמלה (למשל במקרה של מעבר למדינה עוד בטרם הושלמה תקופת הכשרה). שמירת הזכויות בכל אחת מהמדינות המקושרות באמנה וחיבור ביניהן בשעת בדיקת הזכאות לגמלה, מובילים למיצוי זכויות לעתים באמצעות השלמת תקופת הכשרה בכל אחת משתי המדינות ומשקפים את מלוא הזכויות אשר נרכשו במשך כל שנות הביטוח של התובע כדי להיות זכאי לגמלה מסוימת. יש לציין ששמירת הזכויות יכולה להביא למיצוי המלא בכל אחת משתי המדינות.

נושאים נוספים המוסדרים באמנה

○ אשפוז רפואי ובדיקות רפואיות הקשורות ללידה ולנפגעי עבודה

האמנה קובעת איזו משתי המדינות נושאת בהוצאות האשפוז, הטיפול הרפואי והבדיקות הרפואיות. יש שתי אפשרויות: החזר ההוצאות בידי המדינה המבקשת את

האשפוז או את הבדיקות, או ספיגה הדדית שבה כל צד נושא בהוצאות של תושבי המדינה האחרת הזקוק לאשפוז או לבדיקות.

○ סיוע מנהלי

כל צד מתחייב לספק סיוע לצד השני לצורך יישום האמנה. סיוע זה כולל הנפקת מידע הדרוש לקביעת זכאות, תקשורת בין המוסד המבטח השני לבין המבטח, איתור יורשים, דרישת מנוי אפוטרופוס, החזר חובות המבטח למוסד המבטח השני, תרגום מסמכים לבדיקת זכאויות ועוד.

האמנות במוסד לביטוח לאומי

כבר בראשית ימיו החל המוסד לביטוח לאומי לכרות אמנות בתחום הביטחון הסוציאלי כדי להבטיח את זכויותיהם הסוציאליות של העולים שעלו לישראל. בשנת 1957, כמה שנים לאחר שנחקק חוק הביטוח הלאומי, נחתמה עם בריטניה האמנה הראשונה בתחום הביטחון הסוציאלי. מאז כרתה ישראל אמנות עם אוסטריה, אורוגוואי, איטליה, בולגריה, בלגיה, גרמניה, דנמרק, הולנד, נורווגיה, פינלנד, צ'כיה, צרפת, קנדה, שוודיה ושווייץ. אמנות עם הפיליפינים וסלובקיה נחתמו וממתונות לאשרור בידי המוסדות המוסמכים בשתי המדינות בטרם ייכנסו לתוקף. מרבית האמנות חלות על ענפי הביטוח האלה: זיקנה, שאירים, נכות, נפגעי עבודה ומחלות מקצוע, ילדים ואמהות; ובאוסטריה, הולנד ושוודיה - גם אבטלה.

בתהליך כריתת האמנות משתתפים הלשכה המשפטית, ענפי הביטוח הרלוונטיים והאגף לקשרי חוץ מהמוסד לביטוח לאומי, ממשרד החוץ וממשרד המשפטים. הממונה על האמנות הבינלאומיות בלשכה המשפטית אחראי ליוזם אמנות חדשות, לפנות למשרד החוץ ליצירת קשר ראשוני עם מדינות היעד ולנהל משא ומתן לכריתת אמנה עד לקבלת טיוטה סופית ומוסכמת על שני הצדדים. נחתמת על ידי שתי המדינות ונכנסת לתוקף בסוף תהליך האשרור על ידי המוסדות המוסמכים בשתי המדינות.

האמנות מכילות סעיף המחייב את שני הצדדים להקים לשכות קשר אשר יקלו על ביצוע האמנה. האגף לקשרי חוץ במוסד לביטוח לאומי משמש כלשכת קשר על פי האמנות כדי לטפל בתושבי ישראל אשר עלו ממדינות שלישאל יש אמנות עימן, בתושבי ישראל השוהים במדינות אמנה, בתושבי מדינות אמנה השוהים בישראל ובחברות ישראליות וחברות חוץ המציבות עובדים ישראלים בחו"ל. במסגרת האמנות נכלל גם הטיפול בניצולי שואה אשר להם זכויות בביטוח הסוציאלי הגרמני. באגף עשרה עובדים אשר בקיאים בשפות זרות, בחוק הביטוח הלאומי ובחוקים נוספים שלפיהם משולמות גמלאות בישראל, בחוקי הביטוח הסוציאלי במדינות האמנה ובהוראות האמנות.

האגף לקשרי חוץ מופקד על יישום האמנות, לרבות מתן סיוע במיצוי הזכויות הן למוסדות

המבטחים במדינות האמנה והן לענפי הגמלאות במטה המוסד לביטוח לאומי בארץ, הסדרת הביטוח וקביעת התחיקה המוסמכת, מעקב אחר שינויי חקיקה במדינות האמנה וקליטת אמנות חדשות. בין היתר האגף מנפיק אישורים הדרושים לבדיקת מיצוי זכויות על פי אמנה, מגדיר באיזו מדינה יחויב המבוטח בדמי ביטוח, מזמין בדיקות רפואיות ומסמכים רפואיים, יוזם תביעות, מכין תיקים להחלטה בתביעה לאגפי זיקנה ושארים ונכות כללית, מקיים בירורים במוסדות המבטחים בחו"ל, מסביר את האמנות לעובדי המוסד, משתתף בהכשרת מתנדבי המוסד לביטוח לאומי במסגרת שירות הייעוץ לקשיש ומעביר מידע לארגונים המייצגים אוכלוסיות עולים שונות, למשרדי עו"ד ורו"ח, למשרד האוצר ולמשרד החוץ ולשגרירויות. העבודה אינה מבוזרת בסניפים ונעשית רובה ככולה במטה המוסד לביטוח לאומי בירושלים.

בשנת 2009 טופלו במוסד לביטוח לאומי כ-20 אלף פניות. פירוט תחומי הטיפול ותשלומי האמנות אפשר למצוא ברבעון הסטטיסטי של המוסד לביטוח לאומי. בשנת 2008 שילם המוסד כ-13 מיליון ש"ח (במחירי 2009) לכ-1,050 מקבלי קצבאות המתגוררים במדינות אמנה (כ-1,060 ש"ח לחודש לאדם בממוצע) (לוח 1). מרבית הקצבאות, כ-97%, שולמו לזכאים לקצבאות זקנה ושארים. באותה שנה שילמו מדינות אמנה כ-1.6 מיליארד ש"ח לכ-52.5 אלף מקבלי קצבה המתגוררים בארץ (כ-2,480 ש"ח לחודש לאדם בממוצע). מרבית הסכום הגיע מגרמניה - 1.1 מיליארד ש"ח בעבור 35.3 אלף קצבאות. מספר מקבלי הגמלאות מגרמניה ומאוסטריה, ששילמו כ-59% מכלל התשלומים ב-2008, נמצא בירידה משנת 2002. בשנת 2002 שילמו מדינות אלה 52.9 אלף קצבאות (82.2% מכלל התשלומים) לעומת כ-38.5 אלף בשנת 2008.

הקצבאות מחו"ל משולמות במישרין למקבלים, לפיכך אין מידע בידי המוסד לביטוח לאומי אילו קצבאות שולמו אלא רק סך התשלומים שהועבר ממדינות אמנה.

מקבלי קצבאות ותשלומים ממדינות אמנה ואליהן, 2000-2008

שנה	מקבלי קצבה ממדינות אמנה	תשלומי קצבאות ממדינות אמנה (אלפי ש"ח*)	מקבלי קצבה המתגוררים במדינות אמנה	תשלומי קצבאות למדינות אמנה (אלפי ש"ח*)
2000	60,057	1,770,595	866	12,181
2001	63,797	1,619,217	914	13,195
2002	64,309	1,996,791	937	12,769
2003	62,827	1,999,523	966	12,611
2004	62,333	2,084,837	951	12,874
2005	56,940	1,979,281	986	13,725
2006	55,908	1,895,480	999	14,072
2007	54,863	1,808,829	1,049	15,185
2008	52,505	1,563,550	1,035	13,176

* מחירי 2009